

Motion till riksdagen 2020/21:2001

av **Linus Sköld och Ida Karkiainen (båda S)**

Lagreglera kulturskolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över möjligheterna att lagreglera kulturskolan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kulturskolan är viktig för barns möjlighet att utöva kultur vilket är bra för människors hälsa, välbefinnande och utveckling. Det finns stark korrelation mellan deltagande i kulturskolans verksamhet och skolframgång. Mången svensk talang har fostrats i kulturskolan och det svenska musikundret har i stora stycken kulturskolan att tacka för sin framgång.

Men kulturskolan lider av några problem som skulle behöva lösas. Det finns inga nationella mål för kulturskolans verksamhet, inget övergripande uppdrag, och majoriteten av kommunerna har inte heller mål för sin kulturskoleverksamhet. Det finns ett övergripande mål för statens insatser till stöd för kulturskolan men det tar mer sikte på form än på vad som ska uppnås genom verksamheten. Det leder inte till ett förstärkt utvecklingsarbete, inte heller till status och legitimitet.

Kulturskolan är inte tillgänglig för alla barn på lika villkor. Det finns kommuner som har höga ambitioner med sin kulturskola och därför har en väl utbyggd verksamhet med riklig variation i utbud och sammanhang för elevernas kulturutövande. Samtidigt finns det ett antal kommuner som helt saknar kulturskola. Därtill är deltagande i kulturskolan ofta belagt med avgift, ibland både för deltagandet i sig och för hyra av instrument eller liknande. Avgifterna varierar kraftigt över landet från noll till flera tusen kronor per år. Avgifter, särskilt höga sådana, utestänger barn i ekonomiskt utsatta familjer från deltagande och berövar dem därför ett viktigt sammanhang och en möjlighet att växa, glädjas och utvecklas. Det är djupt orättvist.

Regeringen har infört ett riktat statsbidrag till kulturskolan som kan användas av kommuner för att sänka deltagaravgifterna. Detta statsbidrag föreslås dubblas i budgetpropositionen för 2021. Det är en bra reform även om bidraget väldigt mycket

oftare används för kvalitetsstärkande eller rekryterande åtgärder än vad det används för att sänka avgifterna.

Kulturskolorna lider svårt av kompetensförsörjningsproblem sedan legitimationskravet och behörighetsreglerna i skolan inrättades. I samband med det tappade musikhögskolorna uppdraget att utbilda lärare för kulturskolan eftersom det inte finns några specifika behörighetsregler för denna verksamhet. Konsekvensen har blivit att söktrycket till musiklärarutbildningarna rasat och att det de senaste 10 åren examinerats ungefär en sjättedel av vad som skulle behövas för att täcka behovet av utbildad personal för musikundervisning i grundskolan, gymnasiet och kulturskolan. Ett annat hårt slag för kompetensförsörjningen som inträffade ungefär samtidigt var när obligatoriet estetiskt ämne avskaffades i gymnasieskolan. Många var de lärare som hade undervisning både i gymnasiets estetiska ämne och i kulturskolan.

På många håll i landet är samverkan mellan grundskolan och kulturskolan helt nödvändig. Det handlar dels om att samnyttja personella resurser, dels om elevernas undervisningstid. I kommuner där det är glest mellan husen blir det extra tydligt hur svårt det blir att ordna så att kulturskolans aktiviteter är tillgängliga även för de barn som bor utanför orten där skolan ligger och följaktligen åker skolskjuts. Ett uppmärksammat fall i Gislaved där Skolinspektionen förelade skolhuvudmannen vid vite att upphöra med kulturskoleverksamhet på skoltid har lett till att många kommuner med glest mellan husen nu har en ohållbar situation. Att kunna musicera, dansa eller spela teater på skoltid är för många elever det enda sättet att få tillgång till den här verksamheten på lika villkor.

Kulturskolan skulle behöva lagregleras, med fördel som ett skolformskapitel i skollagen för att vinna status som skolform och tillgängliggöras för alla barn. I samma reglering skulle övergripande mål för kulturskolan kunna fastslås och behörighetsregler för lärarna kunna ställas upp vilket skulle göra att musikhögskolorna åter kan ge utbildningar till musiklärare i instrument och ensemble vilket i sin tur skulle öka tillgången på utbildade musiklärare även i grund- och gymnasieskolan. En lagtext om lärare till kulturskolan innefattar förstås alla estetiska ämnen, då övriga konstnärliga uttrycksätt har ett minst lika stort behov av utveckling och förutsättningar. I samma reglering skulle frågan om skolplikt och deltagande i kulturskolans verksamhet kunna lösas och ett tak för deltagaravgifter kunna fastslås.

Linus Sköld (S)

Ida Karkiainen (S)